3. Павловський А. Пенсійне забезпечення в Україні: проблеми реформування. Економіка та суспільство. 2025. № 75. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-69 (дата звернення: 03.10.2025).

4. ТОП 10 недержавних пенсійних фондів за результатами їх діяльності – аналіз УААПФ, членом якої є Всеукраїнський адміністратор пенсійних фондів. Недержавний пенсійний фонд «Покрова». URL: https://pokrovanpf.com.ua/news/102.html (дата звернення: 03.10.2025).

5. УАІБ: Щомісячний огляд діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні. Січень 2024 року. Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу. URL: https://www.uaib.com.ua/analituaib/npf-month/uaib-shchomisyachniy-oglyad-diyalnosti-nederzhavnih-pensiynih-fondiv-v-ukrajini-sichen-2024-roku (дата звернення: 03.10.2025).

Клименко Євген Сергійович,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
Академія фінансового управління

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Цифровізація в сфері туризму є ключовим фактором, що впливає на конкурентоспроможність національної економіки. Перехід до цифрових технологій дозволяє туристичним компаніям та дестинаціям знайти нові можливості для підвищення ефективності, якості послуг та залучення туристів. У глобальному масштабі цифровізація стимулює розвиток інновацій в галузі, збільшуючи економічні вигоди для різних країн і регіонів. Важливо відзначити, що в контексті національної економіки цифрові технології допомагають не лише зберегти конкурентоспроможність, але й забезпечити стійке зростання.

Розглядаючи останні дослідження вітчизняних вчених слід звернути увагу на роботу Кожухівської Р. та Саковської О. (2025) [1]. Дослідження підкреслює, що цифровізація є ключовим чинником підвищення ефективності та конкурентоспроможності туристичної й готельно-ресторанної галузей. Використання інструментів діджиталізації – таких як мобільні додатки, чат-боти, персональні цифрові асистенти, віртуальна та доповнена реальність – сприяє покращенню якості обслуговування, персоналізації подорожей та зростанню лояльності клієнтів. Застосування ІКТ дозволяє туристам краще планувати подорожі, а підприємствам – створювати інноваційні продукти, ефективніше доносити інформацію до споживачів і розширювати охоплення ринку. Перспективним напрямом визначено розвиток віртуального туризму та онлайн-обслуговування, що формує нову модель міжнародного туристичного

середовища. Вчені дійшли висновку, що діджиталізація не лише трансформує підхід до управління туристичними процесами, але й створює передумови для сталого розвитку галузі. Це, в свою чергу, впливає на економічний розвиток вцілому [1, с. 6].

Дослідження Harahap et al. (2025) щодо цифрової трансформації туризму в регіоні Лейк Тоба в Індонезії вказує на важливість інтеграції сучасних технологій із місцевими знаннями через використання географічних інформаційних систем (GIS) [2]. Такі системи дозволяють покращити картографію та просторовий аналіз туристичного потенціалу, що, в свою чергу, підтримує розвиток креативної економіки. У дослідженні застосовано кількісний підхід, спрямований на аналіз туристичного регіону озера Тоба. Для збору емпіричних даних використано метод стратифікованого випадкового відбору. До генеральної сукупності віднесено представників туристичної галузі, суб'єктів креативної економіки та туристів. Обсяг вибірки становить близько 384 осіб, рівномірно розподілених між трьома зазначеними групами: управлінцями, представниками креативного сектору та мандрівниками [2, с. 4]. Збір даних здійснювався за допомогою анкетування, інтерв'ю та спостереження. Основну увагу приділено вивченню рівня впровадження цифрових технологій, задоволеності туристів та особливостям просування локальних продуктів [2, с. 5]. Результати дослідження засвідчують позитивний вплив цифрової трансформації на якість послуг, туристичний досвід та економічний розвиток у регіоні. Автори підкреслюють важливість поєднання місцевих традицій і цифрових технологій як передумови сталого розвитку туристичної сфери. Використання цифрових технологій не лише підвищує стійкість туризму, але й зміцнює економічні позиції регіону, демонструючи значення інвестицій у цифровізацію для підвищення конкурентоспроможності [2, с. 2].

Дослідження Magoutas et al. (2024) підкреслює, що цифровізація у сфері туризму є потужним інструментом, який сприяє сталому розвитку країн і регіонів шляхом створення нових робочих місць, розвитку інфраструктури та збереження культурної спадщини [3]. Досліджуючи туризм у Греції, вчені дійшли висновку що більшість місцевих туристичних підприємств впроваджують альтарнетивні туристичні активності, паралельно з основними (масовими) видами такої діяльності. Цікавим є факт, що більшість учасників альтернативного ринку є відносно новими, що демонструє зростаючий попит споживачів на унікальні туристичн враження, а також свідчить про появу нових напрямів підприємницької діяльності у досліджуваній сфері. Серед засобів просування національного туризму автори виділяють цифрові гіди, створені з використанням інтернет-технологій. Саме такі технології вважаються єдиним статистично значущим інстурментом просування, що сприяє підвищенню ефективності задіяних підприємств. Водночас, більшість готельних підприємств використовують їх неповною мірою, а лище для виконання базових завдань [3, с. 1162]. На думку авторів, цифрові технології надають можливість

впроваджувати нові інноваційні практики, що підвищує конкурентоспроможність на різних рівнях та сприяє загальному економічному зростанню [3, с. 1162].

Xue-Jun et al. (2024) акцентують на важливості комплексного підходу до оптимізації як внутрішніх, так і зовнішніх факторів для посилення інноваційного розвитку індустрії туризму [4]. Це означає, що інтеграція нових технологій та адаптація до змінюваних умов ринку надзвичайно важливі для забезпечення стабільного економічного зростання, особливо в умовах зростаючої конкуренції на глобальному ринку. Автори дослідили фактори, що впливають на цифрові інновації в туристичній галузі Китаю, зокрема в 31 провінції (без Гонконгу, Макао та Тайваню) [4, с. 1]. Дослідники визначають ключові рушійні сили, такі як внутрішнє оновлення галузі, міжгалузева конкуренція, підтримка політики, технологічне середовище, економічний рівень та цифрова технологічна інфраструктура. Також важливими факторами є масштаби ринку, платформи електронної комерції та інтернет-інфраструктура. Менший вплив мають структура споживання, рівень цифрової індустрії та культурної галузі. Дослідження підкреслює необхідність оптимізації внутрішніх і зовнішніх динамік для розвитку інновацій у глобальній туристичній галузі [4, с. 12].

Контекст цифровізації в туризмі яскраво відображений у прикладі Узбекистану, де дослідження, проведене Karimov et al. (2024), демонструє значний вплив мобільних додатків на туристичний сектор [5]. Мобільні технології дозволяють покращити взаємодію з туристами, підвищуючи якість послуг та забезпечуючи більш персоналізований підхід до організації подорожей [5, с. 177]. Водночас виявлено проблемні аспекти, що можуть бути актуальними для України, такі як: слабке інтернет-покриття у сільській місцевості, нестача локалізованого контенту в туристичних застосунках і низький рівень цифрової грамотності серед малих підприємств. Для подолання цих бар’єрів необхідні інвестиції в цифрову інфраструктуру, розвиток багатомовного контенту та навчання кадрів. В даному випадку цифрові рішення стають каталізатором для розвитку індустрії, сприяючи підвищенню її конкурентоспроможності [5, с. 180].

Отже, цифровізація в сфері туризму суттєво впливає на конкурентоспроможність національної економіки, стимулюючи інновації, скорочуючи витрати, підвищуючи продуктивність і поліпшуючи якість послуг. Завдяки інтеграції сучасних технологій у туристичні процеси, країни можуть ефективно реагувати на виклики глобалізації та трансформувати свій економічний ландшафт.

Список використаних джерел

1. Кожухівська Р., Саковська О. Діджиталізація як елемент розвитку міжнародного туризму та індустрії гостинності. Економіка та суспільство. 2025. №71. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-93.

2. Harahap K., Wirata G., Nurhayati N., Damanik D., Udin A. Digital transformation of Lake Toba tourism: local wisdom-based applications and SEM-analysis on GIS integration in creative economy. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. 2025. Vol. 1445. №1. P. 012059. DOI: https://doi.org/10.1088/1755-1315/1445/1/012059.

3. Magoutas A., Manolopoulos D., Manouka M., Dimitropoulou M. Digitalization of the alternative tourism marketspace: evidence from an EU peripheral economy. Tourism and Hospitality. 2024. Vol. 5. №4. P. 1151-1166. DOI: https://doi.org/10.3390/tourhosp5040064.

4. Xue-jun C., Li L., Ling X. Research on driving factors of digital innovation in the tourism industry. SAGE Open. 2024. Vol. 14. №4. DOI: https://doi.org/10.1177/21582440241304537.

5. Karimov N., Kalandarova M., Makhkamova N., Asrorova Z., Saydamatov F., Ablyakimova R., Odilov B. Impact of mobile applications on tourism development in Uzbekistan. Indian Journal of Information Sources and Services. 2024. Vol. 14, №4. P. 175-181. DOI: https://doi.org/10.51983/ijiss-2024.14.4.27.